

Міністерство культури та інформаційної політики України
Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики»
Дніпропетровської обласної ради»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-виховної діяльності КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР»

Віталій КАРАСЬ
«30» серпня 2024 року

СИЛАБУС
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ МУЗИКОЗНАВСТВА»

Рівень вищої освіти – Другий

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво

Спеціальність – 025 Музичне мистецтво

Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»

Д н і п р о
2 0 2 4

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ. «Методологія музикознавства» є вибірковою навчальною дисципліною здобувачів другого рівня вищої освіти «магістр». Актуальність предмета визначається необхідністю оволодіння теоретичними знаннями з питань методології наукових досліджень для застосовувати їх у практичній діяльності.

КОМПЕТЕНТНОСТІ. У межах курсу здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти формують загальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою Дніпровської академії музики.

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні: здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність проведення досліджень на відповідному рівні

Фахові: здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Кількість кредитів ЄКТС – 7, курс – перший та другий, семестри I–III, загальний обсяг – 210 годин, з них практичних – 110 години, самостійних – 100 годин.

МЕТОЮ вивчення навчальної дисципліни «Методологія музикознавства» є формування у студентів навичок постановки наукових задач і їх вирішення на теоретичному і емпіричному рівнях з застосуванням їх у практичній діяльності.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 11. Планувати і здійснювати дослідження у сфері культури та мистецтва; відшуковувати, обробляти та аналізувати необхідну інформацію; аргументувати висновки, презентувати і обговорювати результати досліджень.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ. Дисципліна «Методологія музикознавства» вивчається на першому–другому курсах (I–III семестри) та є важливим навчальним компонентом. Для набуття практичного досвіду з предмету необхідні знання з дисциплін «Бакалаврська робота». «Аналіз музичних творів», «Основи наукових досліджень», «Фах/музикознавство». Дисципліна «Методологія музикознавства» пов'язана з вивченням наступних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки: «Новітні музикознавчі концепції», «Підготовка магістерської (кваліфікаційної) роботи», «Методологія наукових досліджень», «Еволюція художніх стилів в мистецтві».

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ. Дисципліна «Методологія музикознавства» реалізується у вигляді практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ. Інформаційно-узагальнюючий метод, пояснювально-стимулюючий, збирання інформації, метод міжпредметних зв'язків, метод жанрової атрибуції, аналітичний метод.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ.

Тема 1. Предмет і структура музикознавства. Система теоретичного музикознавства. Історичне музикознавство. Фундаментальні та прикладні (музичний аналіз, критика, публіцистика, педагогіка) розділи музикознавства. Музичне редагування. Етномузикологія як частина етнографії. Музична терапія. Допоміжні галузі музикознавства. Музичні бібліографія, нотографії, іконографія, дискографія. Музичні джерелознавство та палеографія. Музична лексикографія. Музична лексикологія текстологія.

Тема 2. Теоретичне музикознавство. Основні розділи: музична культурологія, музична естетика, теорія музичної мови та музичної форми, вчення про музичні жанри і стилі. Музична культурологія. Поняття про музичну інтонацію. Рух, час, простір як форми існування музичної матерії. Музичний хронотоп. Музична логіка як форма здійснення музичної думки. Музична форма як спосіб існування і вираження змісту музичного твору. Часовий аспект музичної форми. Музичний синтаксис і композиція. Драматургія як зіставлення, зіткнення і розвиток музичних образів. Жанр і стиль як типологічні спільності музичних творів і як комплекси засобів музичної виразності.

Тема 3. Методологія теоретичного музикознавства. Метод цілісного аналізу в теоретичному музикознавстві. Структурний метод та його методики. Дистрибутивний аналіз. Компонентний аналіз. Метод зіставного аналізу. Текстовий аналіз. Семантичний аналіз і метод топіків. Етимологічний аналіз. Контент-аналіз. Зміст як виражально-сміслова сутність музики. Музична форма як головний носій змісту. Основа музичної семіотики. Музична лексика та синтаксис. Проблема музичних тезаурусів. Ієрархія рівнів музичного змісту і текстовий аналіз. Специфіка змісту музики різних епох, художніх напрямів та стилів. Жанр як носій музичного змісту. Музична семіотика, топіки, музичні жести. Основи музичного спілкування. Інтертекст у музичній творчості і сприйманні музики. Роль статистичних методів у науковому дослідженні. Методи парамузикознавства, музичної соціології та культурології.

Тема 4. Історичне музикознавство. Структура. Історичні аспекти історичного музикознавства. Вивчення історії музичної мови. Допоміжні музично-історичні дисципліни: джерелознавство історії музики різних країн; музична текстологія; музична археологія; музична палеографія; музична історіографія.

Тема 5. Методологія музикознавчого дослідження. Проблематика сучасної методології музикознавства. Спостереження і експеримент. Порівняння, методи подібності та відмінності. Судження. Індуктивні і дедуктивні умовиводи. Аналогія, гіпотеза, доказ і спростування. Основні закони логіки. Математичні методи в музикознавстві. Застосування кібернетичних методів. Компаративний, порівняльно-типологічний та структурно-типологічний методи. Систематика і таксономія як форми класифікації.

Комплексні методи дослідження. Метод моделювання. Аксіологічний (ціннісний) і дезаксіологічний (об'єктивний) підходи.

Тема 6 Методи історичного музикознавства. Співвідношення індуктивного і дедуктивного методів в історичному пізнанні. Порівняльно-історичний метод, системно-історичний метод. Спеціальні методи музично-історичного дослідження: біографічний, статистичний. Плюралізм методів і проблема єдності музикознавства в цілому. Розробка нових методів в процесі дослідження.

Тема 7. Методологія аналізу музичного твору. Застосування методів суміжних наук в музикознавстві. Мовознавчі і семіотичні методи в структурі музикознавства. Застосування методів дистрибутивного аналізу при вивченні структури музичного тексту. Ядерні структури і їх поширення. Діалектика зовнішнього і внутрішнього в історії музики.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ. До контрольних заходів відносяться поточний та підсумковий контролю. **Поточний контроль** включає до себе перевірку засвоєння матеріалу вибіркових тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання самостійних та практичних завдань. **Підсумковий контроль** – залік наприкінці III семестру – проводиться з метою оцінки результатів навчання в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом. Основними формами контролю знань є опитування, перевірка самостійних робіт студентів та їх захист на занятті.

ПОЛІТИКА КУРСУ («Правила гри»). Курс передбачає самостійну роботу та роботу у колективі. Середовище на занятті є творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою мають бути виконані у встановлений термін. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин та підлягають відпрацюванню.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Антонюк В. С., Полонський Л. Г., Аверченков В. І., Малахов Ю. А. Методологія наукових досліджень: навчальний Посібник. Київ: НТУУ «КПІ», 2015. 276 с.
2. Афанасьєв А.О. Основи наукових досліджень: навч. посібн. Харків: Вид. ХНЕУ, 2005. 96 с.
3. Гаврилов Е.В., Дмитриченко М.Ф., Доля В.К. Технологія наукових досліджень і технічної творчості Київ: Знання України, 2007. 318 с.
4. Дегтярьов А. В. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. 80 с.
5. Єріна А.М. Методологія наукових досліджень Київ : ЦНЛ, 2004. 212 с.
6. Клековкін О. Ю. Мистецтво: Методологія дослідження: Методичний посібник / Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. Київ: Фенікс, 2017. 144 с.
7. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібн. Київ: Кондор, 2003. 192 с.

8. Мокін Б. І., Мокін О. Б. *Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник*. Вінниця: ВНТУ, 2014. 180 с.
9. Олексюк О.М., Тушева В.В. *Методологія наукових досліджень у галузі мистецтвознавства та музичної педагогіки*. Навчальний посібник. Київ 2020. 277 с.
10. *Основи методології та організації наукових досліджень: навчальний посібник / За ред. А. Є. Конверського*. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
11. Пилипчук М.І. *Основи наукових досліджень [підруч.]*. Київ: Знання, 2007. 270 с.
12. П'ятницька-Позднякова І.С. *Основи наукових досліджень у вищій школі : [навч. посіб.]*. Київ: ЦНЛ, 2003. 116 с.
13. Санцевич А.В. *Методика історичного дослідження*. Київ: Наук. думка, 1990. 212 с.
14. Шліхта Н., Шліхта І. *Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу*. Київ, 2016. 61 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0ByePGdGpHh6WbnRzT2pGNUhoY2c/view>.
15. Юринець В. Є. *Методологія наукових досліджень: навчальний посібник*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 178 с.
16. Ярошенко Т. О. *Електронні журнали в системі інформаційних ресурсів бібліотеки : монографія*. Київ: Знання, 2010. 215 с.
17. *History of Art history in Central, Eastern and South-Eastern Europe: Jubilee International Conference celebrating The 200 Anniversary of the First Lecture on the History of Art at Vilna / Vilnius University (14–16 September, 2010)*. Torun, 2012. Vol. 1–300 p., Vol. 2. 286 p.

Додаткова

1. Демківський А.В. *Основи методології наукових досліджень: навч. посібн.* Київ: Акад. муніцип.упр., 2012. 276 с.
2. Калашник М., Варакута М., Генкін А. *Музичний тезаурус виконавця: питання та відповіді: навч.-метод. рекомендації для самостійної роботи студентів-аспірантів з дисципліни «Теоретичні основи музикознавства: музичний тезаурус» за спеціальністю 025 Музичне мистецтво*. Харків: Мачулін, 2020. 44 с.
3. Кацавець Г.М. *Мова ділових паперів: підруч.* Київ: Алерта, 2006. 328 с.
4. Клименюк О.В. *Методологія та методи наукового дослідження: навч. посібн.* Київ: Міленіум, 2005. 186 с.
5. Краус Н.М. *Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посібн. / Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю. Кондратюка, каф. екон. теорії та регіон. економіки*. Полтава: Оріяна, 2012. 180 с.
6. Назаровець М. *Послуги університетських бібліотек з підтримки наукової комунікації*. Вісник ХДАК. 2018. Вип. 53. С. 96–108.
7. Польська І.І. *Методологічна проблематика в сучасному музикознавстві* *Культура України. Випуск 46*. Харків, ХДАК, 2014. С. 267–274.
8. *Рекомендації щодо змісту і структури магістерських дисертацій [уклад. В. П. Головенкін; за загальною ред. акад. Ю. І. Якименка]*. Київ: ВПК «Політехніка», 2010. 28 с.

9. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень: підручник 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Знання, 2007. 310 с.
10. Фареник С. Логіка і методологія наукового дослідження. Київ: Вид. УАДУ, 2000. 340 с.
11. Юринець В.Є. Методологія наукових досліджень: навч. посібн. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів: ЛНУ, 2011. 179 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: електронні ресурси. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>
2. Україніка наукова: національна реферативна база. URL: <https://ube.nlu.org.ua/>
3. Index Copernicus. Режим доступу: <http://journals.indexcopernicus.com/>
Scopus: база даних. URL: <https://www.scopus.com/>
4. Web of Science: база даних. URL: <https://web.archive.org>